

LAUSUNTO LUONNOKSESTA SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI TALOUSVEDEN LAATUVAATIMUKSISTA ANNETUN SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUKSEN 1352/2015 MUUTTAMISEKSI

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:ssä on kiinnitetty huomiota seuraaviin luonnoksen kohtiin:

3§ mom 10; veden juoksuttaminen kovalla paineella. Voiko veden juoksuttamisesta kovalla paineella olla seurauksena putkistoihin kertyneen sakan liikkeelle lähtö, jolla on vaikutusta puolestaan tutkimustulokseen. Ohjeesta saa vaikutelman, että näytekin otetaan kovalla juoksutuksella. Lisäksi kova paino on kovin suhteellinen käsite, johon myös näytteenottajan näkemys sekä verkoston luontainen paine vaikuttavat.

14 § mon 3:ssa edellytetään dokumentoimaan jatkuvatoimisten mittareiden luotettavuus standardin SFS-EN ISO/IES 17025 mukaisesti. Kuka valvoo, että em. vaatimus täyttyy? Onko terveystaloudella riittävä asiantuntemus menetelmien validoinnista, jotta voisivat valvoa asiaa?

LIITE I

- 1) Muut huomautukset kohta 1) nitraattipitoisuus/50+ nitriittipitoisuus/3 ei saa ylittää arvoa 1. Miten tämä arvo voidaan laskea, jos nitraatti tehdään raakavedestä ja nitriitti verkostosta otetusta vedestä eli näytteenottokohteet ovat eri ja näytteet ovat eri. Näytteet on voitu jopa ottaa eri ajankohdasta.
- 2) Miksi Hapettuvuudelle voidaan antaa raja-arvo, mutta TOC:lle ei. Kuitenkin hapettuvuus voi korvata TOC:n ainakin tietyn kokoisissa vesilaitoksissa.

LIITE II TALOUSVEDEN VALVONTATUTKIMUKSET

- 1) Torjunta-aineiden tutkiminen on ainakin ollut voimassa olevana asetuksen aikana ongelmallista. Raakaveden muodostumisalueella käytettyjen torjunta-aineiden selvittäminen käytännössä lienee mahdotonta. Laboratoriossa ei ole havaittu, että laboratorioon olisi tullut pyyntöä, jossa olisi ollut määriteltynä lista tutkittavista torjunta-aineista em. perusteella.

Ongelmaa lisää se, että torjunta-aine analytiikkaa tarjoavilla laboratorioilla on kovin erilaiset listaukset niiden tarjoamista torjunta-ainetutkimuksista. Ei ole riittävästi tietoa kohtaako ulkomaisten laboratorioiden tarjonta lainkaan Suomessa käytettävien torjunta-aineiden tehoaineita. Analytiikka on kallista ja esim. glyfosaatti ja AMPA määrittämiä ei useinkaan teetetä. Astuksen Liite 1 taulukko 2 selitysosassa on mainittu eriteltynä 4 torjunta-aineen tehoainetta, joilla erillinen raja-arvo. Muille on oma yksittäinen raja-arvonsa ja lisäksi yhteensä raja-arvo.

Valviran Talousvesiasetuksen soveltamisohjeessa on nyt lueteltu 65 torjunta-ainetta. Talousvesien ilmoituslomakkeella Valviran sivuilla kohdassa Lomakkeet on mainittu 14 teho-ainetta.

Mitä yhdisteitä pitäisi tutkia ja miten lasketaan tuo muuttuja arvo torjunta-aineet yhteensä, tulisi myös jotenkin määritellä. Torjunta-aineita harvoin löydetään asetuksessa mainittuja raja-arvoja ylittäviä määriä. Harvoin löydetään edes tutkivan laboratorion tutkittavalle yhdisteelle asetettua määritysrajaa ylittävää pitoisuutta. Analyysitekniikka on kuitenkin sellainen, että tutkittavia yhdisteitä havaitaan, jolloin pitoisuudet ovat alle määritysrajan eikä varsinaisesti pitoisuusmäärää anneta. Miten tällaiset huomioidaan tuon parametrin torjunta-aineet yhteensä parametrin laskennassa.

- 2) Kohdassa 1.2 Näytteenoton erityisvaatimukset. Ohjeistetaan, että myös muut metallit voidaan määrittää vedestä ilman, että vettä juoksutetaan 3 §:n 10-kohdassa tarkoitetulla tavalla. Kiinteistön vesilaitteistolla voi olla merkittävää vaikutusta mangaani ja rauta pitoisuuksiin. Jos vesinäyte otetaan talousvettä toimittavan laitoksen toimittaman veden tutkimiseksi, niin vettä pitäisi juoksuttaa näitä määrittäviä varten.
- 3) On vaara, että jättämällä määrittelemättä pienempien 10-100 m²/vrk vedenjakelualueiden näytteenottotiheys, ne jäävät myös kokonaan tekemättä/valvomatta. On kuitenkin todettu, että suurimmat riskit ovat pienimmillä vesilaitoksilla.
- 4) Onko näytteenoton ja tutkimisen aloittamista välistä aikaa määritelty missään. Olisi hyvä todeta, että niiden osalta tulee noudattaa standardeja tai antaa tarvittaessa aikaviive. Osin standardeissa on hyvin lyhyt aika näytteenoton ja tutkimisen aloittamisen välille. Laboratorioverkoston harventuminen ja tuleva harventuminen lisää aiheuttaa pitkät kuljetusmatkat.

LIITE III MÄÄRITYSMENETELMÄT

- 1) Miksi laatuvaatimuksena olevalle uraanille ei ole asetettu suurinta sallittua mittausepävarmuutta

MUUTEN HUOMIOITAVAA:

Näytteenottajille asetetaan melkoista vaatimusta, koska joutuu valitsemaan eri tapauksia varten erilaisia näytteenottomenettelyjä. Tiedonkulun näytteenottajalle näytteenoton perusteista tulee olla hyvää, jotta näytteet tulee otettua oikein. Valvontatutkimusohjelmissa tulee siten kiinnittää erityisesti huomiota näytteenoton ohjeistukseen.

Näytteenottajille tarvitaan koulutusta, koska kaikki eivät ole sertifiointikoulutuksen käyneitä eikä sertifiointia edellytetä. Lisäksi opastus näytteenottoon on Suomessa ollut usein aiemmin erilainen kuin nyt näytteenottajan pätevyyden arvioinnin pohjana käytettäväksi esitettyssä standardissa SFS-ISO 5667-5 on esitetty.

KOKEMÄENJOEN VESISTÖN VESIENSUOJELUYHDISTYS RY

Laboratorion johtaja

Sirpa Väntsi